

Kontraproduktiva strömningar i Plan Colombias kölvatten

En utvärdering av USAs krig mot droger

Abstract

År 2000 initierade Andrés Pastrana, dåvarande president i Colombia, ett socialtprojekt kallad Plan Colombia. USA har som ensam uppbackare av projektet bistått med över fem miljarder dollar i syfte att föra krig mot droger. De uppsatta målen inom ramen för Plan Colombia har dock inte uppfyllts, och på vissa håll benämner man även insatsen som kontraproduktiv. Vi har analyserat och utvärderat två huvudsakliga områden inom Plan Colombia som legat i fokus för USAs insatser i projektet: besprutningar av kokainplantage och säkerhetsrelaterade åtgärder. Motsägelsefull statistik försvårade analysen och vi kunde därmed inte påvisa att USAs krig mot droger under Plan Colombias flagg varit kontraproduktiva, men däremot att de inte varit effektiva. Vi har påvisat flera ”pushdown-pullup” effekter inom de två områden vi analyserat, vilka varit tydliga indikatorer på att insatserna haft negativa konsekvenser.

Nyckelord: krig mot droger, Plan Colombia, droghandel, Colombia, utvärdering, USA, krig mot koncept

Innehållsförteckning

<u>1 Inledning.....</u>	<u>1</u>
1.1 Syfte och problemformulering.....	1
1.2 Disposition.....	2
1.3 Teori.....	2
1.3.1 Krig mot koncept.....	3
1.4 Metod.....	3
1.5 Avgränsning.....	4
1.6 Material och källkritik.....	5
<u>2 Kriget mot droger.....</u>	<u>7</u>
2.1 Richard Nixon.....	7
2.2 Ronald Reagan.....	7
2.3 George Bush.....	9
2.4 Bill Clinton.....	10
2.5 George W. Bush.....	10
<u>3 Plan Colombia.....</u>	<u>12</u>
3.1 Historia Colombia.....	12
3.2 Plan Colombia.....	14
<u>4 Utvärdering Plan Colombia.....</u>	<u>16</u>
4.1 Målrelaterad utvärdering av Plan Colombia.....	16
4.2 Målrelaterad utvärdering av drogbekämpning genom säkerhetsåtgärder....	19
<u>5 Diskussion</u>	<u>22</u>
<u>6 Referenser.....</u>	<u>25</u>

1 Inledning

”Despite the expenditure of great effort and resources, the counter-drug policies of the U.S, the E.U [...] and Latin American governments have proved ineffective and, in part counterproductive, severely jeopardizing democracy and stability in Latin America.”[vår kursivering] (Crisis Group, 2008:1).

Att deklarerera krig mot ett begrepp eller koncept har traditionellt använts som ett retoriskt knep för att samla stora sociala krafter bakom en sakfråga, precis som vid konventionella krig. Moderna krig mot koncept har dock fått en mer våldsam karaktär som gör att de hamnar i ett gränsland mellan retoriska krigsförklaringar och traditionella krig. Krig mot droger och krig mot terrorism är moderna krig mot koncept som liknar varandra både i metod och resultat. De är internationella krig, våldsamma i sin karaktär och oförmögna att uppnå resultat. Vi undrar, är det ens möjligt att vinna ett krig mot ett koncept?

Kriget mot droger deklarerades 1971 i ett tal av USAs dåvarande president Richard Nixon. Det intensifierades dock inte förens på 80-talet under Reagan's och Bush's tid i vita huset, då antalet droganvändare ökade och priserna på droger sjönk. Rädslan för att drogproduktionen och droghandeln skulle förvandla demokratiska stater till korrupta diktaturer, och där med att bli potentiella fiender, växte. Droghandeln definierades därför som ett hot mot den amerikanska säkerheten och skulle bekämpas till varje pris. Eftersom störst andel droger smugglades in i landet utifrån skulle det också bekämpas utanför landet. Det här var början på ett långt och omfattande krig vars utgång inte har kunnat säkerställas än i dag.

Det inledande citatet fick oss att forska djupare kring USAs krig mot droger i den Andinska regionen och den djupare innebörden av krig mot koncept. Det visade sig snart att kriget inte lyckats få bukt med varken drogproduktion, droghandel eller droganvändandet trots flera miljarder dollar i bistånd som använts för besprutning av kokafält, militärt stöd till bekämpning av smuggling och den till synes oändliga kampen med att krossa karteller och annan organiserad brottslighet.

1.1 Syfte och problemformulering

Syftet med den här uppsatsen är att ta reda på om USA:s krig mot droger har varit kontraproduktivt. Detta ska vi göra genom att utvärdera delar av projektet Plan Colombia genom vilket USA har fört sitt krig mot droger. Uppsatsen syftar även till att presentera fenomenet krig mot koncept.

Vår utvärdering av Plan Colombia är summativ och syftar därmed till att beskriva och bedöma det genomförda projektet (Jerkedal, 2001:34). Uppsatsen och analysen av projektet kan ses som en början till en mer heltäckande utvärdering av kriget mot droger. Uppsatsen är dessutom en fortsättning på diskussionen kring krig mot drogkoncept som påbörjats av bland andra Negri och Hardt (2005).

□ Har USAs krig mot droger varit kontraproduktivt?

1.2 Disposition

Inledningsvis presenterar vi i kapitel två en historisk bakgrund om krig mot droger, detta för att ge en förståelse för hur det utvecklats genom tiderna och för att skapa en bas för vidare analys i ämnet. I kronologisk ordning beskriver vi utvecklingen och centrala händelseförlopp som är kopplat till USAs krig mot droger, och vi redovisar även exempel på insatser som gjorts i Latin Amerika för att visa hur Colombia genom Plan Colombia har varit ett representativt fall i kriget mot droger.

I kapitel tre och fyra får läsaren ta del av Colombias historia och bakgrunden till Plan Colombia, detta för att belysa centrala aktörer som spelat en viktig roll för Colombias utveckling och den kontext som rådde när USA engagerade sig i Colombia.

I kapitel fem har vi delat upp vår utvärdering av de utsatta målen man fokuserat på, inom ramen för Plan Colombia, i två delar. Den första delen analyserar drogbekämpningen ur det fokus som USA haft, det vill säga besprutningar av odlingar för att reducera drogproduktionen. Vi jämför statistik och analyserar data för att sedan utvärdera i vilken mån målen uppfyllts och om de varit kontraproduktiva. I den andra delen analyserar vi målen för drogbekämpning ur ett säkerhetsperspektiv som innefattar de resterande insatserna man gjort för att uppnå målet med att bekämpa droghandeln. Jämförelsen av statistik och analysen av data går till på samma sätt som i första delen, men är inte lika omfattande.

Slutligen sammanfattar och diskuterar vi resultaten vi kommit fram till i utvärderingskapitlet, i kapitel fem. Vi resonerar kring om syftet besvarats i analysen, vilka slutsatser vi dragit av vårt insamlade material och övriga reflexioner över uppsatsen som helhet.

1.3 Teori

1.3.1 Krig mot koncept

Kriget mot droger och kriget mot terrorism är båda krig som saknar en traditionell fiendebild. Vi väljer att kalla dessa krig mot koncept, då det skiljer sig mot traditionella krig i form av oidentifierbar fiende. Detta är inte något välutforskat område men det finns ändå några tendenser i diskussionerna som förs, som vi har identifierat. En inriktning hävdar att krig mot koncept endast är retoriska krigsförklaringar då den aggressiva retoriken tjänar olika syften (Bullington & Bluck, 1990:39). Genom att föra en krigsretorik definieras automatiskt motståndare till politiken som antipatrioter, ovilliga att försvara sitt land mot fienden (Lakoff & Frisch, 2006). Genom att avvärja motståndet får de styrande mer makt och handlingsutrymme i implementeringen (ibid). Retoriken kan även ha syftet att legitimera användandet av våldsamma metoder (Humphrey & Rappaport 1993:897). Det handlar alltså främst om en retorisk krigsförklaring som fyller en viss funktion och inte om något krig i sin konventionella mening. Michael Hardt och Antonio Negri menar dock att med tiden så har retoriken förvandlats till handling (2005:33). När kriget mot drogerna intensifierades blev de mer krigsliknande i sin karaktär eftersom de förekom dödligt våld och väpnade strider. De menar även att denna nya krigsform blev tydligare när kriget mot terrorismen inleddes 2001 (Hardt & Negri, 2005:34). Fienden i dessa krig är inget land, grupp eller individ utan abstrakta begrepp. Krigsliknande metoder, väpnade strider, insatser i fjärran länder och våld har används i dessa krig, mot en fiende som inte kan konkretiseras. Konsekvenserna av flyktigheten blir att krigen inte går att begränsa varken rumslig eller tidmässigt. Insatser kan behövas världen över och när en kamp vunnits måste den nya ordningen upprätthållas. Det är en evighetsuppgift. Varje dag blir en ny strid vilket Hardt och Negri menar leder till att insatserna får en polisiär karaktär och att inrikes- och utrikespolitik smälter samman.(ibid)

1.4 Metod

Vårt främsta syfte med uppsatsen är att ta reda på om kriget mot droger har varit kontraproduktivt. För att kunna göra det har vi valt ut ett fall av insatser under kriget mot droger. Vi har valt Plan Colombia som är ett projekt initierat i Colombia genom vilket USA fört sitt krig mot droger. Vi anser att det är en representativ insats under kriget mot droger, till sin struktur och till metoderna som använts. Plan Colombia ligger dessutom nära i tiden vilket underlättar materialsamlandet. Det är den största satsningen under kriget mot drogerna och utspelar sig i Colombia som är det viktigaste produktionslandet av kokain och har varit USAs främsta fokus under kriget.

Vi vill använda vårt fall för att ta reda på om och hur USAs krig mot droger varit kontraproduktivt. Vi är dock medvetna om svårigheterna med att dra slutgiltiga slutsatser om kontraproduktiviten i kriget mot drogerna efter en utvärdering av enbart Plan Colombia. Resultatet kan dock fungera som en början

på ett svar. För att ta reda på om Plan Colombia och kriget mot droger varit kontraproduktivt bör vi jämföra målen med projektet med resultatet och se hur de korrelerar med varandra. Metoden vi anser passa bäst är därför målrelaterad utvärdering. Utvärdering används främst inom offentlig verksamhet och förvaltning för att utvärdera tidsbegränsade projekt eller politiska beslut (Vedung, 1998:23). Plan Colombia är ett tidsbegränsat socialt projekt initierat av den Colombianska regeringen och passar därför väl för utvärdering.

Målrelaterad utvärdering är en utvärderingsmodell som avgör i hur hög grad ett projekt har nått de initiala målen (Jerkedal 2001:56). Utvärderingen genomförs utifrån en modell som kallas måluppfyllelsemodellen. Först identifieras de officiella målen med programmet, sedan mäter man måluppnåelsen genom att granska resultaten. Sista är viktigt att man presenterar belegg för den kausala riktningen, detta kallas ”effektmätning” (Vedung 1998:23). Måluppfyllelsemodellen är en enkel form av utvärderingsmodell som passar vårt syfte då vi helt enkelt är ute efter korrelationen mellan mål och resultat.

Åtgärderna i programmet kan ha tre olika effekter: huvudeffekt, noll-effekt och pervers effekt. Huvudeffekt är när åtgärden har haft den önskade effekten som uttryckts i målen. Noll-effekt är när åtgärden inte har haft någon effekt alls. Pervers effekt är när åtgärden har haft den rakt motsatta effekten mot vad målen uttryckt (Vedung 1998:60f), i denna uppsats kallar vi perversa effekter för kontraproduktiva effekter.

1.5 Avgränsning

Krig mot droger är ett omfattande projekt som sträcker sig över en lång tidsperiod och som innehåller mängder av intressanta händelser, perioder och förändringar. Vi har genomgående valt att lägga fokus på de saker som USA har lagt fokus på i kriget mot droger. Vissa saker har varit återkommande och kan ses som karaktäristiska. Till exempel den militära närvaron i Andinska regionen, utbudsbekämpning i så kallade ”source-countries”, besprutning av växter som kan förädlas till droger, mer eller mindre frivilligt samarbete med regeringar, stort ekonomiskt stöd till militärer, utbildning av militär och polis och så vidare. Vi kommer att fokusera på dessa kategorier som en del av vår avgränsning. Vidare så har vi avgränsat oss till Latinamerika i allmänhet och Colombia i synnerhet. I Colombia sker den absolut största andelen odling av koka och produktion av kokain, och det har varit ett näste för mäktiga drogkarteller och andra kriminella grupper som finansierat sin verksamhet genom droghandel. Eftersom USA fokuserat på Colombia i sitt krig mot droger så har vi valt att göra det också. Genom att vi avgränsar oss till Colombia avgränsar vi oss även till kokain som föremål för bekämpningen, då det i huvudsak är den drog som det odlas och produceras mest av. Colombia har på olika sätt varit delaktig i kriget mot droger under lång tid så vi har valt att fokusera på det året som Plan Colombia initierades och mer eller mindre fram tills i dag. Officiellt är Plan Colombia ett socialt initiativtagande av Andrés Pastrana, president i Colombia under åren 1998-2002.

När USA valde att bistå Plan Colombia ekonomiskt, flyttades dock fokus till militära insatser, detta som en del av USAs krig mot droger. Kriget mot droger blev en del av Plan Colombia år 2000 och målet var att minska kokadlingarna med 50 % fram till 2006, vilket gjort att vi också nästan uteslutande har fokuserat på detta tidsspänn. Plan Colombia är den största satsningen någonsin i kriget mot drogers historia och vi tycker att det därför ett lämpligt studieobjekt. Det är också ett representativt fall med tanke på att de insatser som gjorts innehåller alla karaktäristiska egenskaper som vi nämnde innan. Inom ramarna för Plan Colombia avgränsar vi oss till kategorin reducering av drogproduktion och drogbekämpning ur ett säkerhetsperspektiv, samma områden USA investerat 90 % av det ekonomiska biståndet och militära insatser på.

1.6 Material och källkritik

Vi har haft svårigheter att hitta material med hög validitet och reliabilitet. Fakta kring drogproduktion i Anderna samlas in och sammanställs av två olika organ som är de främsta på området, FNs organ United Nation Office on Drugs and Crime (UNODC) samt USAs Office of National Drug Control Policy (ONDCP) (Mejila & Esteban Posada 2008:5). Båda organen framställer rapporter om drogproduktion och droghandel, deras metoder i undersökningarna skiljer sig dock i grunden. Tyvärr skiljer sig resultatet mellan de olika organisationerna och eftersom vi inte har kunskapen som krävs för att avgöra vilken av metoderna som är bäst lämpade så har vi helt enkelt använt oss av båda, i jämförande, kompletterande, förstärkande och ifrågasättande syfte. Eftersom resultaten skiljer sig åt har olika organisationer använt sig av det materialet som stödjer deras tes, vi är medvetna om detta och försöker hela tiden förmedla en nyanserad bild och vara öppna med var informationen kommer ifrån.

Mycket av materialet har varit tvetydlig och motsägelsefull. Orsaker till detta kan vara att den kriminella världen är svårgranskad av naturliga orsaker och att det legat olika intressen bakom resultaten vilket lett till olika tendenser. Dessa grundförutsättningar är ett mardrömsscenario för en forskare som försöker skapa ett resultat med hög intersubjektivitet. Vi har därför lagt ner mycket arbete på att hitta ett så nyanserat material som möjligt samt använt oss av primärkällor när detta varit möjligt.

I andra kapitlet om kriget mot drogers historia använde vi oss av Ted Galen Carpenters bok "Bad Neighbor Policy: Washington's Futile War on Drugs in Latin America" (2003) som är en bok som handlar om just kriget mot drogers konsekvenser i Latinamerika. Eftersom våra syften stämde överrens hade vi stor användning av hans bok. Carpenter är en liberal författare och journalist som är specialiserad på amerikansk utrikes- och försvarspolitik (Cato 2009). Vi har aktivt granskat hans källor samt kontrollerat att de han skrivit stämmer genom att läsa andra källor.

I det tredje kapitlet om Colombias historia och fakta om Plan Colombia, har vi i den utsträckning det varit möjligt använt oss av förstahandskällor som

exempelvis tal eller skrivna rapporter av Colombias presidenter. Vi har även använt oss av källor från utrikespolitiska institutet som grundades 1938 och benämner sig som ” ett ideologiskt och partipolitiskt oberoende organ för information och forskning om internationella politiska frågor”. Många uppgifter har vi försökt stärka med olika källor, som exempelvis motioner till Sveriges riksdag, rapporter från säkerhetspolitik, analyser av Government Accountability Office (GAO) och Office of National Drug Control Policy (ONDCP). Ted Galen Carpenters bok ”Bad Neighbor Policy: Washington's Futile War on Drugs in Latin America” har vi även använt oss av i detta kapitel då hans bok i stor utsträckning behandlat samma tema som vi fokuserat på i vår uppsats . Crisis Group är också en återkommande källa som generellt betraktas som en av världens ledande politiskt oberoende källa och rådgivare till internationella organisationer som FN, EU och världsbanken i frågor angående förebyggandet och lösningar av väpnade konflikter.

I utvärderingen av USAs drogbekämpning i Plan Colombia har vi använt oss av rapporter skrivna av UNODC och ONDCP. Eftersom rapporterna delvis varit motsägelsefulla har detta självklart försvårat analysen. Som komplettering till rapporterna har vi bland annat använt rapporter från Government Accountability Office (GAO) som granskar USAs krig mot droger.

2 Kriget mot droger

Historia och bakgrundsbeskrivning till kriget mot droger syftar till att skapa en bas för vidare analys av ämnet. Informationen har därför avgränsats till information som ger en bra översikt över kriget mot drogers utveckling samt till information som är relevant för analysen. Fokus ligger därmed på USA:s insatser i Latinamerika och militärens inblandning i kriget. Med kapitlet vill vi visa att de insatser i Latin Amerika som skett under kriget mot drogerna oftast är insatser som i stort liknar vårt fall Plan Colombia.

2.1 Richard Nixon

“America's public enemy number one in the United States is drug abuse. In order to fight and defeat this enemy, it is necessary to wage a new, all-out offensive.”
Richard Nixon

Citatet är från ett tal inför pressen den 17 juni 1971 (Nixon 1971). Detta var startskottet på ett krig som skulle bli långt, dyrt och mödosamt. Under Nixons tid vid makten levde dock inte kriget mot drogerna upp till sitt namn som ett krig (Carpenter 2003:15) och överraskande stor andel av resurserna lades på efterfrågeminskande åtgärder som vård för missbruk (ibid). En milstolpe i kriget mot droger är dock när Nixon grundade Drugs Enforcement Administration (DEA) 1973 som kom att bli USAs främsta armé i detta krig mot droger. DEA grundades med syftet att utgöra en enad kraft i ett ”all-out global war on the drug menace” (DEA, 2009).

Under Nixons efterträdare Gerald Ford (1974-1977) och sedan Jimmy Carter (1977-1981) så hamnade kriget mot drogerna i bakgrunden. Jimmy Carter var inte så engagerad i kriget mot drogerna på hemmaplan men hans administration var med och smygstartade det som kom att bli USA:s utbudsinriktade drogbekämpning genom att sätta press på regeringar i Latinamerika och genom att starta besprutningsprogram för att utplåna droggrödor som marijuana och koka (Carpenter 2003:15).

2.2 Ronald Reagan

När Ronald Reagan valdes till president 1981 så försvann toleransen och det som fram till denna dag hade kallats kriget mot droger skulle under Reagan leva upp

till sitt namn (Carpenter 2003:19). Innan Reagan var den allmänna uppfattningen om att drogmissbruk var ett socialt problem som bottnade i fattigdom. Under Reagan skedde dock en policy förändring kring narkotikafrågan. Orsaken till missbruket flyttades från problem i samhället till problem med drogmissbrukaren. Man började anse att drogmissbrukaren hade gjort ett medvetet val när denne började med droger och det var ett medvetet val att fortsätta med missbruket. Denna inställning illustreras väl med första damen Nancy Reagan's anti-drog kampanj med namnet "Just say no" som visar vilket syn man hade på droganvändandet, det var helt enkelt bara att säga nej. Droganvändare framställdes som amoraliska och destruktiva för landet. (Humphery & Rappaport 1988:895f) Tillsammans med denna syn kom uppfattningen att om man minskade utbudet av droger skulle priset gå upp och därmed skulle fler välja att sluta.

I början av 80-talet fanns det 20 miljoner marijuanarökare och 3 till 5 miljoner kokainanvändare i USA (Carpenter 2003:21). Droger sågs som ett hot mot samhället av konservativa politiker som nu insåg att efterfrågan började bli okontrollerbar. Nästa steg i kriget mot droger blev därför en intensiv satsning på att stoppa utbudet. Mellan 1980-87 tredubblades budgeten för kriget mot droger. (Carpenter 2003: 21f) Utbudsbekämpningen hade tre fokusområden: drogodling, droghandel och substituering av droggrödor. De metoder som användes i främst Colombia under början av 1980-talet var träning och upprustning av inhemsk militär och poliskår som arbetade med drogbekämpning, att underlätta skapandet av paramilitära organisationer som skulle syssla med besprutning av kokaodlingar och finansiellt stöd till inhemska initiativ som hade ett anti-drog fokus (Carpenter 2003:21). I korthet kan det som USA sysslade med i drogproducerande och droghandlande länder i Latinamerika beskrivas som uppmuntring, övertalning, mutning och tvång (ibid).

Reagans framfart fick massiv kritik av ledarna i de Latinamerikanska länderna. Eftersom det var i USA efterfrågan på droger var störst så tyckte ledarna i många av länderna som ingick i USAs framfart i Latinamerika att det var i USA som kriget mot drogerna borde utspelas (Carpenter 2003:23).

Trots massiva insatser för att minska utbudet under Reagans tid i vita huset uteblev resultaten. 1980 smugglades 25 ton kokain in i USA, den siffran steg till 125 ton 1985 (Carpenter 2003:28). Mycket av den kritik som riktades mot Reagan orsakade en radikaliserings och därmed en militarisering av drogbekämpningen då man insåg att hårdare tag krävdes för att få resultat (ibid). Inrikes innebar detta hårdare straff för langning och innehav samt möjlighet att döma storsmugglare till döden (Carpenter 2003:29).

1986 är en viktig milstolpe i kriget mot drogerna. Det var året då Reagan skrev på National Security Decision Directive (NSDD) som innebar att droghandeln blev formulerat som ett hot mot den amerikanska säkerheten (Carpenter 2003:29; Reagan 1986).

I NSDD identifieras hoten inom droghandeln och det formuleras nya strategier för drogbekämpningen som innebar en utökad befogenhet för den amerikanska militären i drogrelaterade insatser, ökat militärt stöd för utländska antidrog-initiativ samt att USA numera skulle tala om droghandeln som ett hot mot rikets säkerhet i diskussioner med andra länder (Reagan 1986).

En rapport som kom att bli viktig för kritikerna mot kriget mot droger publicerades 1988 av RAND och sa att utbudsinriktad drogbekämpning inte kommer påverka drogkonsumtionen i USA och att priset på droger inte påverkas mer än till ungefär 10 % av hur stort utbudet är (Cave & Crawford & Reuter, 1988:11). Trots detta var det ju utbudsbekämpning som kom att präglade 90-talets krig mot droger.

2.3 George Bush

1989 tillträdde George Bush som president vilket innebar en fortsatt intensifiering av militariseringen av kriget mot droger. (Carpenter 2003:33) Han initierade departementet Office of National Drug Control Policy (ONDCP) som kom att vara en huvudaktör i att utforma strategier och leda det strukturella arbetet i kriget mot drogerna (ONDCP 2009). ONDCP inledde en tioårsplan där besprutning av kokaodlingar och militära insatser i drogproducerande länder låg i fokus (Carpenter 2003:33). Eftersom tidigare satsningar inte hade gett resultat startades en desperat jakt på tuffare medel som skulle kunna ha effekt på droghandeln (Carpenter 2003:34). I augusti 1989 skrevs ett nytt NSDD i vilket Bush godkänner det stora projektet som inleddes efter en, senare döpt till det Andinska Initiativet (Bush 1989). Bush menar att drogproblemet måste bekämpas mer aggressivt än innan och han uppmanar de andiska ländernas regeringar att ge den amerikanska militären större befogenheter (Bush 1989). I september 1989 initieras det Andinska Initiativet som syftar till att bekämpa drogproduktion och handel i Anderna för att minska inflödet av droger i USA (Greenfield 1994:1). För att genomföra detta fokuserade man på drogodlingar, drogfabrikerna och de kriminella ligorna (Greenfield 1994:5f). Det innebar en ökad militär närvaro av amerikanska styrkor i området, större befogenheter för amerikanska styrkor ökat militärt och ekonomiskt bistånd till berörda länder, ökat samarbete med och utbildning av lokala antidrogheter och militär (Greenfield 1994:5, Carpenter 2003:37). Det Andinska Initiativet var ett stort projekt som kom att kosta kriget mot drogerna 2 miljarder dollar spenderade under en femårs period (Carpenter 2003:38). Resultaten av den förväntade utbudsminskningen uteblev dock och priset på kokain fortsatte att sjunka. (Rodrigues 1993:3)

Invasionen av Panama 1989 motiverades delvis av misstanken att Panamas diktator Manuel Noriega var i maskopi med drogkarteller och anses vara en del av kriget mot drogerna (Carpenter 2003:41).

Det fanns ett stort motstånd mot militariseringen av kriget mot drogerna inom den amerikanska militären. Många högt uppsatta ansåg att det var fel att kalla droghandeln för ett hot mot säkerheten då droger inte är någon traditionell fiende som går att utplåna. (Carpenter 2003:43) Trots kritik och uteblivna resultat fortsatte militariseringen och inblandning i andra länders inrikespolitik.

2.4 Bill Clinton

Under Bill Clinton blev kriget mot drogerna mindre högljudd men hade ungefär samma strategiska innehåll som under föregångarna (Carpenter 2003:52). Under Clinton skedde en mängd gripanden av stora knarkkungar vilket framställdes som krigets revansch. Vid 1996 var alla stora ledarna över latinamerikanska drogkarteller fängslade, gömda eller döda bland dem den ökände ledaren över kartellen Medellín Pablo Escobar (Carpenter 2003:52f). Jakten på ledare och kartell medlemmar resulterade dock inte i ett minskat utflöde av kokain från Latinamerika utan gjorde snarare att kartellerna formades om och gjorde sig osynliga (ibid).

Under Clinton ökade den indirekta medverkan av amerikansk militär i Latinamerika genom träning av militär och logistiskt stöd (Carpenter 2003:54).

Utan att metoderna i kriget mot drogerna gett några resultat fortsatte satsningarna. Drogmisbrukare och droglangare fyllde amerikanska fängelser, militären användes vid Mexiko-USA gränsen, USA samarbetade med, tränade och rustade upp militärer i den Andinska regionen (Carpenter 2003:58). Ekonomiska sanktioner användes mot Colombia när de visade motstånd mot ökat samarbete (ibid). Vid Clintons sista år vid makten skrev han på Plan Colombia som kom att bli den största insatsen i kriget mot drogernas historia (ibid). I Plan Colombia har alla medel som är karakteristiska för kriget mot drogerna använts. Djupgående samarbete med det aktuella landet, militär upprustning, utbildning och stöd av lokal polis och militär i kampen mot drogkartellerna, droghandeln och drogproduktionen samt besprutning av droggrödor (Carpenter, 2003:59f).

2.5 George W. Bush

George W. Bush var president under större delen av Plan Colombia och information om den presenteras i kapitlet om Plan Colombia.

Under senare år har Mexikos roll i droghandeln växt vilket lett till ökat våld, gängverksamhet och annan kriminell verksamhet (Carpenter 2003:163 och CRS, 2008:1). På grund av det eskalerande våldet och den ökande korrruptionen i landet så initierades The Merida Initiative 2007 av Bush (G.Rush m.fl. 2008:1). Initiativet är en flerårsplan som syftar till att öka samarbetet mellan USA och berörda länder i Centralamerika i kampen mot drogsmuggling och organiserad brottslighet (ibid). Initiativet har kallats ett nytt Plan Colombia på grund av kritiken för att inte ta hänsyn till andra länders suveränitet, att inte fokusera tillräckligt på socio-ekonomiska områden och bristande respekt för mänskliga rättigheter i implementeringen (Bailey 2009:1).

Kriget mot drogerna har varit ett långt, dyrt krig utan egentliga resultat. Droghandeln och droganvändandet har ökat i takt med att kostnaderna för kriget skjutit i höjden. Skärpning av lagstiftning för drogrelaterad kriminalitet,

militarisering av drogbekämpningen, inblandning i andra länders inrikespolitik genom uppmuntring, tvång, utpressning och mutning samt militära insatser i utlandet med eller utan landets godkännande har varit framträdande metoder som använts i kriget mot drogerna. Dessa åtgärder påminner om krigsmetoder använda i ett annat krig nämligen kriget mot terrorismen (CIA 2003:23). Kriget mot terrorismen inleddes 2001 efter terrorattacken den 11 september samma år (CIA 2003:1 & Judis 2006). Kriget mot terrorismen har till stor del utspelats i utlandet, främst mellanöstern, och genom olika militära insatser har man bekämpat terrorister (CIA 2003:16) med eller utan lokala regeringars godkännande (Bush, 2001). Kriget mot terrorismen har också lett till strängare lagstiftning i USA (CIA 2003:16), bland annat genom The Patriot Act, en lag som syftar till att bekämpa terrorism i USA och i Världen (Patriot Act, 2001:1). Det är ett krig som förutom till metoderna använda i kriget liknar kriget mot drogerna. Krigen saknar en klar fiendebild som är begränsad till ett land, en grupp eller en religion utan bekämpar ett begrepp eller ett koncept. Krigen har fått massiv kritik och har inte varit framgångsrika trots de massiva resurser som lagts ner för att uppnå målen (se Carpenter 2003: intro; Walsh 2007:1; Jones 2008:18).

3 Plan Colombia

3.1 Historia Colombia

Colombia har karaktäriserats av inbördes konflikter och politiskt våld i mer än ett halvt sekel och är i dag en av världens längst pågående inbördeskrig (Bengtsson & Höglund 2008; Zetterberg m. fl. 2001:4; Hansson 2008:4). En historisk överblick gör det lättare att förstå varför Plan Colombia initierades och USA tilläts engagera sig. Nedan följer lite historia i kronologisk ordning samt en kort redogörelse för de centrala aktörerna och deras roll.

La violencia, våldet, var en period i Colombias historia som präglades av våld och politiska oroligheter och som delvis lett fram till de nuvarande ekonomiska och sociala problemen i Colombia. La violencia utlöstes 1948 i samband med mordet på den vänsterliberala politikern Jorge Eliecer Gaitán, vilket ledde till en folkresning i Bogotá där bönder gick samman i medborgargarden och gjorde uppror mot staten. Konflikten stod främst mellan konservativa och liberaler och även om det sällan förekom regelrätta strider mellan de två parterna så liknade det rådande klimatet i Colombia ett inbördeskrig. Mellan 1948-59 dödades enligt uppgifter 200 000 människor, varav de flesta var civila (Hansson 2008:5, Zetterberg 2001:4, Bengtsson & Höglund 2008:1).

Vid valet 1949 segrade det konservativa partiet och förtrycket för oliktankande ökade, som ett svar på detta bildades bondearméer och gerillagrupper som resulterade i ett slags anarkistiskt tillstånd i Colombia. För att mildra våldet genomfördes en statskupp 1953 där general Gustavo Rojas Pinilla tog makten med stöd från de båda stora partierna, de liberala och konservativa. Han avsattes dock fyra år senare eftersom han inte lyckades införa ordning och reda i Colombia. I stället gjorde de liberala och konservativa partierna gemensam sak och bildade tillsammans Nationella Fronten (Frente Nacional), där de delade upp presidentposten, platserna i parlamentet och viktiga ämbeten mellan sig och turades om att styra landet fram till 1974. Andra politiska grupper utestängdes helt från politiken och värst drabbade var vänsterrörelsen (Bengtsson & Höglund 2008).

Under den här tiden etablerade bönderna medborgargarden för att föra gemensam sak mot de politiska och sociala orättvisor de utsattes (Hansson 2008:4). Medborgargarderna upplevdes som ett hot mot staten och armén attackerade dem med hjälp av USA. Bönderna bestämde sig tillslut för att slå tillbaka och försöka ta makten och olika grupper med olika ideologier bildades och beväpnade sig. Efter att militären i slutet på 60-talet slagit ner ett bondeuppror

i blev reaktionen bildandet av Farcgerillan (Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia- Ejército Popular). Samtidigt bildades en annan mindre gerillagrupp, ELN (Ejército de Liberación Nacional), där den förra fick fäste och starkt stöd på landsbygden och den senare i städerna (ibid). I slutet av 1960-talet fanns ett dussintal gerillor samt flertalet olika paramilitära grupper. Godsägare och bönder trakasserades av gerillorna och beväpnade sig eller skaffade egna privata arméer som samarbetade med regeringsarmén för att kämpa mot de vänsterprofilerade gerillorna och politiskt oliktankande (ibid:10). 1997 samlades de privata arméerna som bestod av knarkbossar, ekonomiska och politiska eliter och organiserade brottslingar under en paraplyorganisation kallad AUC (Autodefensas Unidas de Colombia). Syftet varierade eftersom många olika intressen representerades under AUC, men de flesta strävade efter att motarbeta Farc och kväsa oppositionspolitikern (Hanson 2008). Under 80-talet växte kokainproduktionen och knarkmaffiorna i Colombia och både paramilitära grupper och gerillagrupper gav sig in i den lukrativa droghandeln, så småningom kom det att bli de olika gruppernas främsta inkomst vid sidan av kidnappningar och utpressning (Hansson 2008:10). Farc har från 80-talet och framåt varit inblandade i drogproduktion och även drogsmuggling och är en viktig aktör i de lägre leden av drogproduktionen (Crisis Group 2005:ff, no 11). AUC kontrollerade under 90-talet stora kokaodlande regioner och sysslade även med kokainframställning och smuggling (Crisis Group 2005:13ff, no 11).

Andrés Pastrana sammanfattar i Plan Colombia den dåvarande situationen kring drogproblemen i Colombia med:

”nya strategier behövs för att underlätta samarbete mellan produktions- och konsumtionsländerna, baserade på principerna om respekt och jämlikhet. Smugglingen utgör ett stort och komplext internationellt hot, en destruktiv kraft i allas våra samhällen, som medför oanade konsekvenser för de som konsumerar giftet [...] Våra ansträngningar kommer aldrig vara tillräckliga om inte en tillgänglig allians formas för att bekämpa droghandeln” Andrés Pastrana.

Det spekuleras kring varför Colombia kommit att bli världens främsta distributör av kokain, och teorierna varierar, vissa menar att geografiskt sett så ligger Colombia bra till med flertalet angränsande länder och en utbredd djungel som passar utmärkt att gömma laboratorier och landningsbanor för smugglingsplan i (Crisis Group 2005:3, no 11). Andra menar att den politiska traditionen med ett svagt rättssystem och korrupta politiker som genom historien försatt landet i ekonomisk och social kris är anledningen (ibid). I ett tillstånd där allas krig mot alla råder, där över två miljoner människor flytt sina hem för att undkomma våldet (år 2000) och ekonomin och den sociala utvecklingen gått i botten, delvis på grund av en korrupt regering, träder USA in och stöder Plan Colombia som en del av sitt krig mot droger (Carpenter 2003:60f). Övertygelsen om att gerillagrupperna och paramilitärens existens var helt beroende av inkomsterna från droghandeln, gjorde att USA och Colombias säkerhetspolis drog slutsatsen att om man bekämpade droghandeln i alla led så skulle gerillan och paramilitära grupper försvagas och lättare bekämpas av militären. Slutet på

droghandeln skulle också innebära slutet på Colombias väpnade konflikt (Crisis Group 2005:5, no 11). I sviterna efter terrorattacken, i New York och Washington den 11 september 2001, fick USA och regeringen i Colombia en anledning att intensifiera kriget mot droger och utöka det till att bekämpa gerillan och de paramilitära grupperna som var involverade i droghandeln genom att de terroriststämplades av USA (Farc, ELN och AUC) och döptes om till ”narcoterrorists (Carpenter 2003:64).

3.2 Plan Colombia

Plan Colombia presenterades ursprungligen som ett fredsprojekt av Andrés Pastrana under hans valkampanj till presidentposten i Colombia, 1998 (Carpenter 2003:59; Dale Scott 2003:73). Det var till sitt ursprung ett ambitiöst 7,5 miljarders program med främsta syftet att lösa landets ekonomiska, sociala och militära problem (ibid). Fokus låg alltså inte på att hantera drogproblemen, utan var en komponent av alla de aspekter som han ansåg var tvunget att åtgärdas för att etablera en fredsprocess i landet (Dale Scott 2003:73).

Vid sidan av att utveckla hälsovård och utbildningsalternativ, låg fokus i kategorin drogbekämpning på ekonomiska utvecklingsprogram för att hitta alternativ till odlare som var involverade i droghandeln, och att ta itu med de underliggande problemen bakom det utbredda våldet (Pastrana 1998). Plan Colombias utveckling under Clintons presidentämbete flyttade fokus från de övergripande åtgärderna till militära insatser som syftade till att bekämpa alla led i droghandeln (Dale Scott 2003:73). Över 90 % av USAs bistånd gick till militären och metoder för att bekämpa droghandeln och från början var det tänkt att backas upp med ekonomiskt stöd från EU, men de drog sig undan när det framgick hur USA tänkt disponera sitt bistånd (ibid). Genom Plan Colombia skulle USA fortsätta att föra sitt krig mot droger som de ansåg utgjorde ett stort hot mot USAs säkerhet och dess invånares välmående (ONDCP 2008).

Det främsta målet var att under sex år reducera kokaingrödor med 50 %, man ansågs att genom att förstöra kokainets källa, odlingarna, så skulle man på ett preventivt sätt hindra att kokainproduktionen och smugglingen i Colombia fördes vidare till andra länder (ibid). Parallellt med detta mål skulle man bistå Colombias militär- och polisväsende med material, utbildning och pengar, för att bekämpa droghandeln i de andra leden (GAO 2008:15).

Det ursprungliga Plan Colombia (se bilaga 1) med sina tio huvudpunkter indelade i fem kategorier har under de senaste åtta åren sedan USA engagerat sig hamnat i skymundan. Det har lett till att planen och framförallt USA:s militära fokus har bemötts med massiv kritik, EU har varken under det franska eller svenska ordförandeskapet ställt sig bakom Plan Colombia, utan hänvisat till fortsatt humanitärt stöd (Zetterberg m.fl. 2001; Linde m.fl. 2008). I stort sett alla

frivilligorganisationer, kyrkor och fackföreningar i Colombia har kritiserat Plan Colombia både innan och efter att den införlivats (ibid). Under ett alternativt möte angående planen, som arrangerades i Costa Rica den 16-18 oktober 2000, deltog ett 30-tal internationella och nationella organisationer från olika länder. Dessa konstaterade att Plan Colombia i sin utformning inte alls skulle leda till fred och stabilitet utan snarare till en internationalisering av konflikten (ibid). Huvudargumentet var att USAs fokus på militärt bistånd mest liknade en plan för krig snarare än en plan för fred, och att de militära insatserna skulle öka våldet och driva än fler människor på flykt utan att faktiskt minska vare sig kokainproduktionen eller försäljningen (ibid).

4 Utvärdering Plan Colombia

I målbeskrivningen ovan kan man se att Plan Colombia från start har varit ett heltäckande projekt som lägger lika mycket vikt vid sociala, ekonomiska som militära mål. Trots det kan man tydligt se var USA:s fokus legat redan från initierandet av planen. I tabell i bilagan redovisas USA:s stöd till Colombia under de år som Plan Colombia varit verksamt. Det är ett klart fokus på militärt stöd, 90% av det totala biståndet under planen har varit militärt (Dale Scott 2003:73). Eftersom USA fokuserat på militärt stöd ska vi i denna utvärdering också fokusera på områden där militären används, inom drogbekämpning och säkerhet. Först utvärderas USA:s drogbekämpningsprogram som direkt syftade till att minska drogproduktionen. Sedan utvärderas USA:s militära säkerhetsåtgärder som även den indirekt syftade till att minska bekämpa drogproduktion och droghandel.

4.1 Målrelaterad utvärdering av Plan Colombia

USA har fört sitt krig mot droger genom Plan Colombia, så det är därför ingen överraskning att drogbekämpningen har varit USAs största fokus under verksamheten i Plan Colombia. Två tredjedelar av det militära och polisiära stödet har gått till direkt drogbekämpning, men har satsningarna gett några resultat?

Det främsta målet för drogbekämpningen i Plan Colombia var att minska drogodlingen med 50% på sex år med start år 2000 (Pastrana 1999; GAO 2008:1). USAs miljarder har främst använts till utbildning och besprutning. Över 53000 poliser och militärer har utbildats. Över 1 100 000 hektar mark har besprutats från flygplan och nästan 250 000 hektar har mellan 2004-2008 utplånats manuellt (The Center for International Policy 2009, se figur 1 i bilaga). Totalt har ett område stort som Hälsingland utplånats med växtgifter (Lilla Världsatlas 2005:17).

Mätning av kokaodlingsareal är osäkert och vi har hittat motsägelsefulla mätningar, något som självklart försvårar vår utvärdering. De två främsta mätningarna är gjorda av USAs Office of National Drug Control Policy (ONDCP) och FN:s utskott United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) (Mejila & Esteban Posada 2008:5). ONDCP mätningar redovisar en betydligt större kokaodlad areal än FN:s resultat (The Center for International Policy, 2009). Som mest skiljer sig resultaten med cirka 90000 hektar år 2006, enligt USA odlas det alltså mer än dubbelt så mycket koka i Colombia år 2006 än vad UNODCs undersökning säger (ibid). Enligt USAs mätningar har alltså kokaodlingen ökat i Colombia mellan 2000 och 2006 trots den massiva satsningen (GAO 2008:19). Det resultatet skulle kunna innebära att USAs insatser har varit kontraproduktiva

då man kan se en tydlig pervers effekt i att odlingarna ökar trots försöken att minska den. Men FN:s undersökningar säger precis tvärt om. Enligt UNODC har kokaodlingarna nära på halverats mellan 2000 och 2006 (UNODC 2008:10). Det skulle innebära att USA och Colombia lyckades uppnå sitt mål att minska kokaodlingar med 50 % till 2006 som uttrycktes i Plan Colombia. Salvatore Mancuso som är ökad knarkledare och medlem i en paramilitär grupp, säger dock att mätningarna från både USA och FN är kraftigt underskattande och att koka odlas i större utsträckning än båda kartläggningar (Hansson, 2008:20). Tabeller över areal uppodlat av koka i Colombia från 2000-2006 från både ONDCP och UNODC finns i bilaga som figur 2 och 3.

Vilket av dessa mycket motsägelsefulla och avgörande resultaten som är mest tillförlitligt är en metodologisk fråga. UNODC fotograferar hela Colombias yta från en kommersiell satellit med en lågupplösningskamera. Efter analys av bilderna verifieras misstänkta plantage av antinarkotika polis (DIRAN) och Illicit Culture Monitoring Integrated System (SIMCI) med hjälp av fotografering från flygplan med en högupplösningskamera (Crisis Group 2008:2). Utöver detta kompletterar de sina undersökningar med information från regeringar, organisationer och från besprutningsenheterna (UN, 2008:89). Den årliga undersökningen är kontinuerlig och uppdateras regelbundet eftersom moln ofta skymmer odlingar och att odlingarna försvinner i och med besprutningar (UN 2008:91). Verifiering av misstänkta plantage ger resultatet ökad reliabilitet. Plantage som är mindre än 2500 km² verifieras dock inte på grund av det inte går att lita på kamerans bilder då den har otillräcklig upplösning (UNODC 2008:88). UNODCs metod har fått kritik av den före detta FN-anställda Fransisco Thoumi som säger att FN inte har tillräckliga resurser för att kunna genomföra en tillförlitlig undersökning (Thoumi i Mejía & Esteban Posada 2008:7).

ONDCP får resultaten av en organisation som ligger under CIA, Center for Narcotics and Crime (CNC), det är den som genomför kartläggningen (World bank 2008:7). CNC använder en högupplösningskamera främst från satellit som skapar svart-vita bilder som de analyserar och avgör hur stora områden som kultiveras av koka (GAO 2003:2). Metoden används runt om i världen för att mäta arealer uppodlade av andra grödor och USA har gjort liknande kartläggningar av odlingar med olagliga grödor under snart 20 års tid (stategov, 2008:30). CIA påstår att resultaten från dessa mätningar är de enda fullt tillförlitliga ”hårda fakta” som finns om drogproduktionen (ibid). Vi har inte hittat någon exakt beskrivning av hur undersökningen går till idag men i den statliga utredningen från Government Accountability Office (2003) står det att CNC uppskattar den totala odlingsarean efter att ha granskat representativa områden för varje region i landet (GAO, 2003:2). Detta kanske inte stämmer längre då det står i ett pressmeddelande från ONDCP (2005) att CNC ökade sitt övervakade område med 81 % under 2005 (ONDCP i Crisis Group 2008:2). CNC:s undersökningar har fått kritik av ONDCP för att vara statistiskt oexakta och för att teknologin de använder inte är tillräckligt anpassad till förändringar i terräng och atmosfär (GAO 2003:6). CNC lovade att bemöta kritiken och kraven på förbättring som ONDCP förde fram 2002 (ibid). Vi har tyvärr inte funnit någon annan kritik av CNC eller något mer om vilka eventuella ändringar som har gjorts.

Det är svårt att utifrån denna information ta ställning till vilken källa som är mest tillförlitlig. Crisis Group har främst använt sig av FN medan USA bara använder sig av CNC, i World Banks rapport om produktion och handel med kokain använder sig författarna av båda källorna (Mejía & Esteban Posada 2008). Vi har inte kunskapen om teknologin bakom metoderna och kan därför inte dra några egna slutsatser. För att kunna genomföra utvärderingen kommer vi istället titta närmare på drogproduktion och drogpriser som är viktiga indikatorer på hur mycket koka som odlas och där stämmer UNODC och ONDCP uppskattningar mer eller mindre överens.

Drogproduktionen är egentligen svårare att uppskatta än drogodling. Insynen i verksamheten är sämre och tillgången till metoder och teknik har stor betydelse för hur stor mängd kokain som kan produceras (CIA 2008:30). USA räknar ut mängd producerad kokain genom att uppskatta storleken på årets kokaskörd (ibid), FN uppskattar mängden producerad kokain genom en kombination av data på hur mycket processad koka (cocapaste och cocainebase) som framställs av bönderna samt storleken på den totala kokaodlingen (UNODC 2007:44). Resultatet från de båda undersökningarna redovisas i figur 4 och 5 i bilagan.

Enligt FN har produktionen varit något sjunkande men ändå stabil mellan 2000 (695 ton) och 2006 (610 ton) med en genomsnittlig produktion av 619 ton (UNODC 2007:45). USA och ONDCP menar även dem att produktionen varit jämn dock något lägre (förutom en uppgång 2001) och gått från 530 ton i 2000 till 550 ton i 2006 (GAO 2008:19). Produktionen verkar mer eller mindre opåverkad av de eventuella förändringarna i utbudet av koka.

En annan viktig indikator på hur mycket koka som odlas och hur mycket kokain som finns på marknaden är priset (UNODC 2007:46). Priset på kokain har precis som produktionen inte förändrats märkbart mellan 2000 och 2006. FN har med hjälp av DIRAN uppskattat priset på kokain i Colombia, de säger att uppgifterna är osäkra på grund av den begränsade insynen i handeln (UNODC 2007:48). Priset har enligt UNODC haft en svag men positiv korrelation med besprutningarna av kokaodlingar och har därmed ökat något från 2000 (US\$1485/kg) till 2006 (US\$1762/kg) (UNODC 2007:49 och se figur 6 i bilaga). Detta resultat överrensstämmer med FN:s redovisade minskning av kokaodlingar men inte med resultatet om mer eller mindre oförändrade produktionsmängder.

Produktion och priser i Colombia har alltså hållits på en relativt jämn nivå trots de massiva besprutningarna, drogbekämpningsinsatserna och utbildningen av poliser och militär som kämpar mot drogproduktion och droghandel varje dag. Man kan dock inte tala om någon kontraproduktivitet då insatserna inte har gjort att produktionen har ökat märkvärt¹. Dock kan man tala om märkbara noll-effekter (Vedung 1998:61), alltså att den önskade effekten av insatserna uteblivit. Den önskade effekten av utbudsbekämpningen är ett ökat pris på kokain i USA. Trots att användandet av kokain har varit stabilt (se figur 7 i bilaga) så har priset på kokain sjunkit eller varit stabilt under 2000-2007 (se figur 8 i bilagan). FN bekräftar att priset på kokain i USA inte påverkats av drogbekämpningen i Colombia (UNODC 2007:49). Vilket stödjer tesen om att utbudsbekämpning inte har någon större inverkan på priset i USA.

¹ Om man bortser från ONDCPs resultat om ökat odlingsareal trots besprutningen

USA:s insatser i Colombia genom Plan Colombia är svåra att utvärdera då informationen har varit motsägelsefull och osäker. Vi vågar dock påstå att i jämförelse med den enorma satsning som genomförts har resultaten varit högst bristfälliga. Det kan man tydligast se på USAs inrikesmarknad där utbudet inte verkar ha minskat och priset fortsatt att sjunka (Walsh 2007:1). Priset på kokain i USA påverkas dock inte bara av produktionen av kokain i Colombia utan även produktionen i Peru och Bolivia som också är kokaodlande och kokainproducerande länder. Efter en närmare granskning av produktionen av kokain i de olika länderna kan man se hur de kompletterar varandra. När odlingsarealen eller kokainproduktionen bekämpas i ett land flyttas den till ett annat. I figur 2 och 3 syns effekten i både FN:s och USA:s resultat. Den totala odlingen håller en jämn nivå med alla tre länder inräknade. Än mer tydlig är tendensen när man granskar figur 4 och 5 som visar ländernas olika potentiella kokainproduktion. Det är en effekt som Carpenter kallar pushdown-popup-effekten (2003:54). Pushdown-popup-effekten kan vara en av förklaringarna till nolleffekten som USAs insatser har haft på drogproduktion, droghandel och drogkonsumtion (se Tabell 2).

De massiva besprutningar som USA genomfört i Colombia har självklart haft konsekvenser för människor och natur. Många bönder är helt beroende av kokaodling som inkomstkälla. De låga priserna på agrara produkter som råder på världsmarknaden är omöjliga för småbönder att konkurrera mot (Jelsma 2001:7). När odlingar besprutats förgiftas odlingsmark som både används som kokaodling och odling av mat, detta har lett till massflykt och massiv urbanisering (ibid). Migrationen hotar den sociala och ekonomiska utvecklingen i Colombia (ibid; Human right watch 2005:20ff; IDMC 2006). Många bönder som fått sin mark förstörd flyr i jakt på ny odlingsbar mark längre in i djungeln eller högre upp i bergen vilket skadar naturen (IDMC 2006; Jelsma 2001:7). Bönderna odlar på nya mer svåråtkomliga platser och de minskar även arealen på fälten för att inte bli upptäckta på satellitbilderna (Crisis Group 2008:4), det stödjer teorin om besprutningens nolleffekt på grund av pushdown-popup-effekten.

4.2 Målrelaterad utvärdering av drogbekämpning genom säkerhetsåtgärder

I kombination med stora insatser från USAs håll för att minska antalet kokaplantage i Colombia, har USA också bistått Colombias armé och polis med utbildning, material och ekonomiskt understöd. Mellan år 2000-2008 gavs totalt ca 4,9 miljarder dollar till Colombias militär- och polisväsende (GAO 2008:15). Det statliga organet U.S.Department of Defense har försett militären och polisen i Colombia med flygunderstöd, marktrupper, helikoptrar, förstärkning i konfliktzoner och utveckling av infrastruktur (GAO 2008:28). Se tabell 1 för USAs ekonomiska bistånd.

Användningsområdena och målen med detta bistånd var att militären och polisen som en del av drogbekämpningen genom olika säkerhetsåtgärder skulle återta nationellt territorium från narko-terroristerna, i det här fallet främst Farc, för att på så vis reducera deras drogverksamhet. Vidare har målen varit att förstöra tillhåll för drogproduktion och att avmobilisera narko-terroristerna (Farc, ELN och AUC) samt inleda fredsförhandlingar mellan staten och de olika gerillagrupperna (Pastrana 1998).

Det finns inga detaljerade uppgifter om hur Colombias militär och polis har distribuerat USAs bistånd eller exakt vilka insatser som kostat vad, så den metod vi använt oss av i utvärderingen av de säkerhetsrelaterade insatserna är att vi granskat om och hur målen har uppnåtts.

I ett tal den 6e juni 2006 hävdar president Uribe att, i den för Farc viktigaste zonen i hela Colombia, har man lyckats reducera organisationen till hälften och både från Colombias och USAs sida anser man att kampen mot Farc varit framgångsrik, speciellt sedan en av Farc's frontfigurer, Gustavo Rueda Díaz, tillfångatogs och flertalet mellan- och högrankade ledare inom organisationen dödades under en attack 2007 (Uribe 2006). Enligt Colombias försvarsdepartement hade man samma år full eller delvis kontroll över ca 90 % av landet (GAO 2008:24) och bakgrunder till den framgången härrör delvis från en ny mindre plan utvecklad inom ramen för Plan Colombia, kallad Plan Patriot, där colombiansk militär återigen stödd av USA mobiliserade den största styrkan på fyrtio år för att bekämpa Farc (Liut 2004). Några olika strategier utvecklades för att för att frivilligt eller ofrivilligt få grupperna att lägga ner vapen och 2006 beräknades att över 40 000 stridande ur gerilla- och paramilitära grupper avmobiliserats, och AUC ansågs inte längre existera som en enhetlig organisation (Crisis Group 2005 no 11; GAO 2008:26). Fredssamtal mellan regeringen, ELN och Farc har inletts vid ett flertal tillfällen sedan år 2000, men visat sig vara resultatslösa (Bengtsson & Höglund 2008). Varken ELN eller Farc har gått med på de krav regeringen ställt för att inleda fredssamtal, men ELN som hela tiden har varit mindre i sin omfattning och också ansetts utgöra ett mindre hot mot regeringen beslutade sig för att hålla en mer defensiv linje och inte provocera staten (Hansson 2008:9). Sabotage mot illegala droglaboratorier anses också ha förts med framgång och statistik från U.S State Government visar att mellan 9 000 och 11 000 illegala droglaboratorier förstörts under åren 2000-2006 (State Gov 2008).

Med tanke på dessa till synes omfattande framgångar borde man kunna se en positiv huvudeffekt enligt modellen i vår metod (Vedung 1998:61).

Vi har dock inte hittat någon indikator på att ovan nämnda insatser korrelerar positivt med en minskning av drogproduktionen eller högre priser på kokain, de resultat vi kom fram till genom statistik under föregående kapitel har alltså inte blivit påverkade av de säkerhetsrelaterade insatserna.

En del av de uppsatta målen har visserligen uppnåtts, men det innebär inte att önskad effekt uppnåtts och vi har hittat vissa indikatorer på att effekterna av insatserna, kanske inte varit kontraproduktiva, men åtminstone negativa. Exempelvis så har uppgiften om att 31 000 medlemmar i AUC lagt ner vapen, under 2006, starkt ifrågasatts då antalet avmobiliserade till sitt antal översteg

uppskattat medlemsantal i AUC och man misstänker att personer tillfälligt rekryterats för att uppvisa eftertraktade resultat (Hansson 2008:12; HRW report 2005:5). Vidare har man upptäckt att många av de avmobiliserade AUC-medlemmarna omgrupperade sig eller anslöt sig till andra regionala grupper involverade i droghandeln och fortfarande anses utgöra ett hot mot det politiska systemet och den allmänna säkerheten (GAO 200:26). Ytterligare en negativ effekt av de säkerhetsrelaterade strategierna är att fördrivningen av Farc från stora delar i Colombia resulterat i ”spill over” effekter då gerillan trängts över gränsen till en del grannländer (McBride 2009; Millet 2002:1ff).

Avmobiliseringsprocessen och kampen mot Farc har också kantats av flera skandaler. Hösten 2008 avslöjades de så kallade falska resultaten, där den colombianska militären mördat tusentals unga pojkar från fattiga områden och hävdade att kropparna var gerillamedlemmar dödade i strid (Hansson 2008:16).

Detta skedde efter att Uribes regering fått kritik för att kampen mot gerillorna inte verkat leda någon vart och stressade arméchefer ville uppnå uppsatta mål (ibid).

Uppenbarligen kan det medföra problem att utforma specificerade mål under en utsatt tidsperiod, speciellt som i fallet Plan Colombia där förutsättningarna att uppnå många av de utsatta målen var fortsatt bistånd, i det här fallet från USA.

Ett av de största problemen med att utvärdera ett så omfattande projekt som Plan Colombia är att vissa uppenbara bakslag eller tecken på att det varit kontraproduktivt inte med statistik och tabeller kan kopplas till de uppställda målen. Ett exempel är den uppseendeväckande skandalen som går under namnet para política. För några år sedan anklagades chefen för Colombias försvarsdepartement, Jorge Noguera, för mord genom att låta regeringen lämna ut listor över fackföreningsledare till AUC som sedan mördat dem (Semana 2009).

Efter en stor utredning uppdagades det att politiker i över femton år samarbetat med lokala makteliter och inflytelserika våldsverkare som i sin tur använt sig av politikerna för att starta egna partier och skaffa sig politiskt makt (Hansson 2008:17f). Oppositionspolitiker har mördats, väljare hotats och kandidatkampanjer finansierats med paramilitära knarkpengar (ibid).

USA har under åtta år bistått Colombias regering, genom Plan Colombia, med ett avsevärt ekonomiskt stöd och andra insatser, där nu mer än en tredjedel av kongressen och politiker tillhörande olika stödpartier till nuvarande president Álvaro Uribe, utreds för korrruption och samarbete med paramilitära grupper (Leech 2008).

Vi kan i vår utvärdering inte dra slutsatsen att de säkerhetsrelaterade insatserna för att bekämpa droghandeln varit kontraproduktiva, men de har inte heller uppnått den önskade effekten av insatserna. Vad vi har kunnat visa på är att effekterna i vissa fall varit av negativa slag eller att de har uppnått noll-effekt, men samtidigt finns det sociala och ekonomiska områden utanför vår fokus som förmodligen har blivit påverkade både med ett kontraproduktivt och positivt resultat.

5 Diskussion

Vårt syfte med uppsatsen var att ta reda på om USAs krig mot droger har varit kontraproduktivt eller inte. Genom att utvärdera de målsättningar USA fokuserat på i Plan Colombia har vi inte kunnat bevisa att det har varit fallet, men det har inte heller förts med framgång. Sedan USA gått in och stöttat Colombia med bistånd har fokus främst legat på att reducera antalet odlingar. Statistiken över odlingsarealernas utbredning har varit tvetydiga, men drogproduktionen har inte minskat och om man räknar in produktionen från hela Andinska regionen så har den snarare ökat. Alla led i droghandeln har framgångsrikt anpassat sig efter alla förändringar som insatserna i kriget mot droger inneburit. Bönderna vars plantage har utsatts för besprutning har förflyttat sig till mindre tillgängliga områden, många har också lärt sig hur man ska undgå att bli upptäckt av satelliter och spaningsflygplan genom att minska arealen på odlingarna. När klimatet för kokaodlare blivit hårdare i Colombia har odling och produktion förflyttats till angränsade länder vilket lett till att produktionen har ökat där. Vi talar alltså om en tydlig pushdown-popup-effekt och den visar sig gälla i fall. USA har satsat på att avmobilisera FARC och återta territorium som har varit kontrollerat av FARC, visserligen har Colombias militär lyckats i avseendet att tränga undan Farc och återta territorium, men återigen har det lett till en pushdown-popup-effekt då man drivit FARC över gränsen till grannländerna. Ur ett säkerhetsperspektiv kan detta i förlängningen leda till en expansion av väpnade konflikter då relationen med grannländerna sätts på spel.

Det är främst fattiga bönder som odlar koka och är beroende av inkomsterna från koka för att överleva. När deras odlingar blir besprutade måste de ofta fly och blir fråntagna deras enda inkomstkälla. Detta är ingen hållbar strategi för att lösa problemet med kokaodling då fattiga människor i Colombia alltid kommer att vara beroende av att odla koka så länge de inte erbjuds ett hållbart alternativ. USAs metoder blir i den kontexten kontraproduktiva då de gör fattiga bönder än mer fattiga och än mer utsatta samt att de förvärrar de redan kritiska sociala omständigheterna i Colombia. Vidare kan man spekulera i vilka konsekvenser den massiva besprutningen kommer att ha på människor och natur i Colombia. Ur ett etiskt perspektiv har vi svårt att förstå hur USA kan rättfärdiga metoder, där man förgiftar andra människors mark, speciellt i ett annat land.

Utbudsbekämpning är en ineffektiv strategi för att bekämpa droganvändningen. Syftet med utbudsbekämpningen var att minska utbudet vilket skulle höja priset och därmed minska konsumtionen av droger. Mycket visar dock på att priset på droger bara påverkas marginellt av hur stort utbudet är. Utbudsbekämpning går inte till roten av alla problem som droger medför utan orsakar oftast bara pushdown-popup-effekter. Även om kokainodling och produktion mot förmodan skulle utplånas i Anderna skulle det med hög

sannolikhet dyka upp någon annanstans och problemen skulle kvarstå. Trots att USA hade 30 års erfarenhet av att försöka kämpa mot droger, var de med som den enda och största biståndsgivaren när Plan Colombia initierades. Det har varit den största utbudsinriktade insatsen någonsin i kriget mot drogers historia. Effekterna av pushdown-popup har märkts tydligt och resultaten har varit nedslående.

Kritiken mot Plan Colombia var också omfattande både innan och under implementerandet av den. Planen kritiserades av EU, FN och en mängd människorättsorganisationer både inom och utanför Colombia. Man kan tycka att så stora och etablerade organisationers åsikter skulle ha någon form av inflytande över beslutet, speciellt sedan det visar sig att inget annat land eller någon annan organisation ställer sig bakom stödet till Plan Colombia. Det indikerar att USA har goda kunskaper om vad det är de ger sig i kast med, och att de åtminstone har haft diverse analytiker som utfört någon form av projektanalys, projektkartläggning eller framtidsanalys. När inte bara en, utan flera skandaler uppdagas och det visar sig att både regeringen och militären i Colombia under många års tid fram till nyligen varit korrupt och samarbetat med paramilitära grupper och drokarteller, undrar vi vad som motiverat USA att i så hög grad engagerat sig i Plan Colombia. USA har trots att forskning, etablerade internationella organisationer och högljudda protester från alla håll och kanter sagt att Plan Colombia är dömt att misslyckas, genomfört planen som kostat miljarder dollar i skattepengar. Vi frågar oss därför vad det egentliga syftet med insatsen har varit? Finns det ett syfte med kriget mot droger, som inte har att göra med att minska flödet av droger på USAs gator? En redogörelse för USAs dolda agenda finns det inte utrymme för i den här diskussionen men vi finner det ändå viktigt att belysa att vi tror att en sådan agenda existerar.

Hardt och Negri beskrev krig mot koncept som obegränsade i tid och rum. Att föra krig mot koncept kan vara en metod för att upprätthålla en viss ordning eller leka världspolis. Den odefinierbara fienden kan fylla en funktion då kriget kan bekämpas där det passar något som det finns intresse i att bekämpa. Vagheten skapar ett handlingsutrymme. Vi tror att den aggressiva retoriken kan ena krafter mot det som uttrycks som fienden, våldsamma metoder kan legitimeras enbart genom att åtgärdens namn förmedlar ”a state of emergency”. Om man har intresse i att utöka ekonomiskt, territoriellt och politiskt inflytande kan ett krig mot ett koncept fungera som en metod. Men kriget mot droger och kriget mot terrorismen kanske snart har sett sina sista dagar. Krigen har fått massiv kritik över hela världen och har troligen bidragit till att försämra USAs anseende. Allt mer talar för att den nya administrationen under Barack Obama vill avlägsna sig från den aggressiva retoriken. En artikel från den 14 maj 2009 i The Wall Street Journal deklarerar att ONDCPs chef vill motarbeta uppfattningen att USA för ett krig mot droger (Fields). En annan artikel publicerad den 25 mars 2009 i The Washington Post säger att Obamas administration vill avlägsna sig från att referera till kriget mot terrorism och har istället börjat använda ”Overseas Contingency Operation” (Kamen & Wilson). Vad detta innebär för krig mot koncept som fenomen återstår att se.

6 Referenser

- A. Greenfield, Victoria, 1994. "The Andean Initiative: Objectives and Support".
Congressional Budget Office
<http://www.cbo.gov/ftpdocs/48xx/doc4885/doc10.pdf>. 20 april 2009
- Bailey, John, 2009. "Plan Colombia and the Merida Initiative: Policy Twins or Distant Cousins?"
pdba.georgetown.edu/Security/referencematerials/bailey.doc 22 maj 2009
- Bengtsson, Arne – Höglund, Lena, 2008. "Fördjupning"
http://www.sakerhetspolitik.se/templates/Level2Page_514.aspx. 30 april 2009.
- Bullington, Bruce – A. Block, Alan, 1990. "A Trojan horse: Anti-communism and the war on drugs", *Crime, Law and social change* vol 14, nr 1, s39-55. <https://commerce.metapress.com/content/hj81hm45314714rh/resource-secured/?target=fulltext.pdf&sid=uupe5d55wrvqjz55if5ulvjt&sh=www.springerlink.com>. 14 maj 2009.
- Bush, George, 1989. "International Counternarcotics Strategy".
<http://www.fas.org/irp/offdocs/nsd/nsd18.pdf>. 22 maj 2009
- Cave, Jonathan – Crawford, Gordon – Reuter, Peter, 1988. "Sealing the Borders – the Effects of Increased Military Participation in Druginterdiction". Santa Monica: The RAND Corporation.
<http://www.rand.org/pubs/reports/2007/R3594.pdf>. 24 maj 2009
- Cato Institute, 2009. "Ted Galen Carpenter". <http://www.cato.org/people/ted-galen-carpenter>. 24 maj 2009.
- CIA, 2003. "National Strategy for Compating Terrorism"
https://www.cia.gov/news-information/cia-the-war-on-terrorism/Counter_Terrorism_Strategy.pdf. 21 maj 2009
- Dale Scott, Peter, 2003. *Drugs, oil and war*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, inc.
- Drug Enforcement Agency (DEA), 2009: "DEA History".
<http://www.usdoj.gov/dea/history.htm>. 17 april 2009.
- Fields, Gary, 2009. "White House Drug Czar Calls for End to 'War on Drugs'".
The Wall street Journal.
<http://online.wsj.com/article/SB124225891527617397.html>. 12 maj 2009.
- Frisch, Evan – Lakoff, George, 2006. "Five years after 9/11: Drop the War Metaphor"
<http://www.rockridgeinstitute.org/research/rockridge/fiveyearsafter911/>. 22 maj 2009.
- Galen Carpenter, Ted, 2003. *Bad Neighbor Policy: Washington's Futile War on Drugs in Latin America*. New York: Palgrave Macmillan.

- Government Accountability Office (GAO), 2003. "Drug Control: Coca Cultivation and Eradication Estimates in Colombia" GAO-03-319R <http://www.gao.gov/new.items/d03319r.pdf>. 22 maj 2009
- Government Accountability Office (GAO), 2008. "Drug Reduction Goals Were Not Fully Met, but Security Has Improved; U.S. Agencies Need More Detailed Plans For Reducing Assistance". <http://www.gao.gov/new.items/d0971.pdf>. 14 maj 2009.
- G. Rush, Rebecca – Ribando Seelke, Clare – W. Cook, Colleen, 2008. "Merida Initiative: Proposed US Anticrime and Counterdrug Assistance for Mexico and Centralamerica". *Congressional Research Service* <http://fpc.state.gov/documents/organization/103694.pdf>. 23 april 2009
- Hanson, Stephanie, 2008. "Colombia's Right-Wing Paramilitaries and Splinter Groups". *Council on Foreign Relations* http://www.cfr.org/publication/15239/colombias_rightwing_paramilitaries_and_splinter_groups.html. 15 maj 2009
- Hansson, Lena, 2008. *Colombia – bland kulor och kokain*. Vällingby: Elanders
- Hardt, Michael – Negri, Antonio, 2005. *Multituden*. Hågersten: TankeKraft förlag.
- Human rights watch, 2005 "Colombia Displaced and Discarded – The Plight of Internally Displaced Persons in Bogotá and Cartagena" <http://www.hrw.org/reports/2005/colombia1005/colombia1005.pdf>. 15 maj 2009
- Humphreys, Keith – Rappaport, Julian, 1993. "From the Community Health Movement to the War on Drugs – A Study in Definition of Social Problems" *American Psychologist* vol 48, nr 8, s892-901. <http://psycnet.apa.org/index.cfm?fa=search.displayRecord&uid=1994-02584-001>. 13 april 2009.
- Internal Displacement Monitoring Centre (IMDC), 2006. "Military pressure and aerial spraying worsen Internally Displaced Person's situation" [http://www.internal-displacement.org/idmc/website/countries.nsf/\(httpEnvelopes\)/C61BE00AD4A1C25CC12571930034C604?OpenDocument](http://www.internal-displacement.org/idmc/website/countries.nsf/(httpEnvelopes)/C61BE00AD4A1C25CC12571930034C604?OpenDocument). 23 maj 2009
- International Crisis Group, 2005. "War and Drugs in Colombia" <http://www.crisisgroup.org/home/index.cfm?id=3238&l=1>. 11 april 2009.
- International Crisis Group, 2008. "Latin American Drugs I: Losing the Fight". Latin America Report No 25. <http://www.crisisgroup.org/home/index.cfm?l=1&id=5327>. 11 april 2009.
- Jelsma, Martin, 2001. "Vicious Circle". *Transnational Institute* <http://www.tni.org/archives/jelsma/viciouscircle-e.pdf>. 15 maj 2009
- Jerkedal, Åke, 2001. *Utvärdering – steg för steg*. Stockholm: Nordstedts Juridik AB
- J. Rodrigues, Louise, 1993. "Increased Interdiction and Its Contributions to the War on Drugs" *GAO* <http://archive.gao.gov/d42t14/148735.pdf>. 14 maj 2009
- Judis, John, 2006. "What is "the War on Terror"?" <http://www.carnegieendowment.org/publications/index.cfm?fa=view&id=18409&prog=zgp&proj=zusr> 22 maj 2009

- Kamen, Al – Wilson, Scott, 2009. “Global War on Terror' is Given New Name ”. *The Washington Post*. <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2009/03/24/AR2009032402818.html>. 20 maj 2009
- Leech, Garry, 2008. “Extradition or Paramilitary Leaders Undermines Para-Politics Investigation”. *Dissident Voice* <http://dissidentvoice.org/2008/05/extradition-of-paramilitary-leaders-undermines-para-politics-investigation/>. 17 maj 2009
- McBride, Kelly, 2009. “Colombian-Ecuadorian Relations: one year after” *Americas Society* <http://www.as-coa.org/article.php?id=1557>. 23 maj 2009
- Mejía, Daniel – Esteban Posada, Carlos, 2008. “Cocain Production and Trafficking: What do we know?”. *The World Bank* http://econ.worldbank.org/external/default/main?pagePK=64165259&theSitePK=469372&piPK=64165421&menuPK=64166093&entityID=000158349_20080513084308&cid=decresearch. 22 maj 2009.
- Millett, Richard, 2002. “Colombia's Conflicts: The Spill-over Effect of a Wider War” <http://www.strategicstudiesinstitute.army.mil/pubs/display.cfm?PubID=14>. 23 maj 2009
- M. Walsh, John, 2007. ”Connecting the dots – ONDCP's (Reluctant) Update on Cocaine Price and Purity” *Washington Office in Latin America* <http://www.wola.org/media/Connecting%20the%20Dots%204-23-2007.pdf>. 21 maj 2009
- Nixon, Richard (dåvarande president i USA), 1971. “202 – Remarks About an Intensified Program for Drug Abuse Prevention and Control” <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/index.php?pid=3047>. 23 april 2009. (Tal i Briefing Room i Vita huset, den 17 juni 1971)
- Office of National Drug Control Policy (ONDCP), 2009a. “About” <http://www.whitehousedrugpolicy.gov/about/index.html>. 24 maj 2009
- Office of National Drug Control Policy (ONDCP), 2009b. “Targeting Cocaine at the Source” http://www.whitehousedrugpolicy.gov/publications/international/factsht/target_cocaine_src.html. 21 maj 2009
- Pastrana, Andres (dåvarande president i Colombia), 1999. ”Plan Colombia”. <http://www.derechos.org/nizkor/colombia/doc/planof.html>. 25 april 2009 (Officiell plan, skriven av presidenten, på spanska)
- Public Law, 2001. ”USA Patriot Act” http://frwebgate.access.gpo.gov/cgi-bin/getdoc.cgi?dbname=107_cong_public_laws&docid=f:publ056.107.pdf. 21 maj 2009
- Reagan, Ronald, 1986. “Narcotics and National Security”. <http://www.fas.org/irp/offdocs/nsdd/nsdd-221.htm>. 22 maj 2009.
- “Spy chief accused of murder” *Semana*, 2009. <http://www.semana.com/noticias-print-edition/spy-chief-accused-of-murder/123929.aspx>. 24 maj 2009
- The Center for International Policy's, 2009. “A compendium of drug-war statistics” <http://www.cipcol.org/?p=826>. 19 maj 2009
- United Nation Office on Drugs and Crime (UNODC), 2007. “Colombia Cultivation Survey”

- http://www.unodc.org/pdf/research/icmp/colombia_2006_en_web.pdf- 20 maj 2009
- United Nation Office on Drugs and Crime (UNODC), 2008. "Coca Cultivation in the Andean Region". http://www.unodc.org/documents/crop-monitoring/Andean_report_2008.pdf. 20 maj 2009
- United States Department of State (stategov), 2008a. "International Narcotics Control Strategy Report" <http://www.state.gov/documents/organization/102583.pdf>. 20 maj 2009
- United States Department of State (stategov), 2008b. "Charting Colombia's Progress". <http://www.state.gov/documents/organization/112084.pdf>. 15 maj 2009
- Vedung, Evert, 1998. *Utvärdering i politik och förvaltning*. Andra upplagan. Lund: Studentlitteratur
- W. Bush, George (dåvarande president), 2001. "Transcript of President Bush's address" <http://edition.cnn.com/2001/US/09/20/gen.bush.transcript/>. 24 maj 2009 (Tal i Kongressen.)
- Zetterberg, Eva, 2001. "Fredprocessen i Colombia". Motion till Riksdagen http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GP02U281. 21 april 2009.

BILAGA

Bilaga 1

- 1 Ekonomisk strategi som genererar anställning genom att expandera internationell handel och få tillgång till den fria marknaden, detta skulle skulle man locka utländska investerare och på så vis motverka den över 20% hög.
- 2 Utveckla en strategi för att reglera ekonomi och skatt för att få Colombias ekonomi på fötter.
- 3 Att förhandla fram fredsplaner med gerillagrupper angående territoriell integritet, demokrati och mänskliga rättigheter.
- 4 Stärka den nationella försvarsekonomin för att strukturera och modernisera det militära och polisiära systemet som ska bistå med nationell säkerhet och bekämpa kriminalitet.
- 5 Införa rättsliga strategier kring mänskliga rättigheter.
- 6 Kontra-droger strategi för att hantera de som är direkt eller indirekt involverade i någon länk av drogkedjan, gällande produktion, distribution, försäljning, konsumtion, pengatvätt, hantering av kemisk grundsubstans och vapenförsäljning.
- 7 Utveckla en plan för att bistå fattiga bönder och odlare med ett ekonomisk alternativ till att odla kokain. Detta ska innebära skydd för bönderna och deras familjer samt att skydda skogs- och planteringsmarker från att bli exploaterade för kokainodling.
- 8 Utveckla en kollektiv medvetenhet kring Colombias problem och engagera människor på lokal nivå i kampen mot korruption och kidnappningar. Strategin syftar också på att stärka institutioner såväl formella som informella för att förändra sociala strukturer inom vilka våld utvecklas och reproduceras.
- 9 Att utveckla hälsovården och utbildningssystemet och att erbjuda alternativa sysslor till ungdomar och utsatta grupper i samhället.

10 Att genom en internationellt orienterad metod upprätta riktlinjer för ett gemensamt ansvar, strukturerade insatser och en balanserad behandling av problemen kring droger (USIP Plan Colombia 2000, Pastrana).

Tabell 1

Table 1: U.S. Assistance under Plan Colombia and the PCCP by Program Objective—Fiscal Year Appropriations 2000 through 2008

Dollars in millions

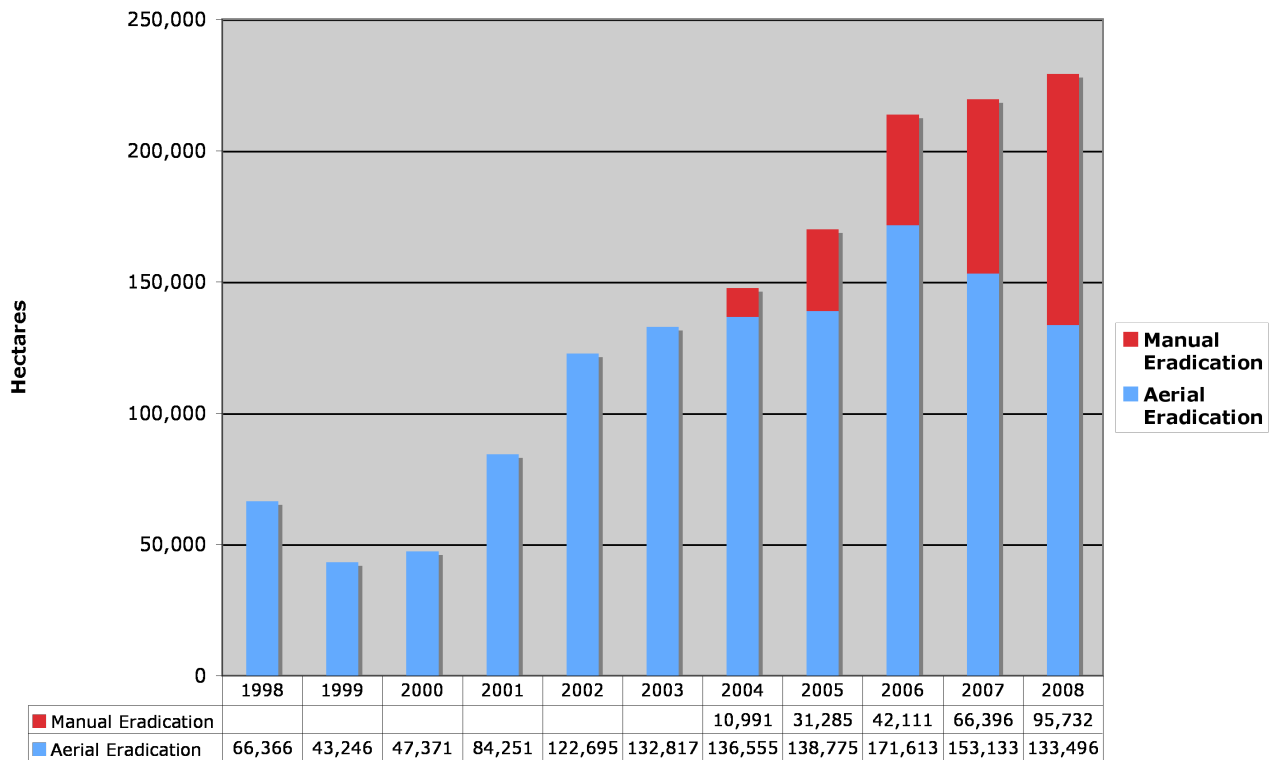
Program objective/fiscal year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008 (Est.)	Total
Reduce Illicit Narcotics and Improve Security	\$817.8	\$232.8	\$395.9	\$607.9	\$617.7	\$585.6	\$587.3	\$591.1	\$423.4	\$4,859.5
Promote Social and Economic Justice	80.0	0.5	109.9	125.7	126.5	124.7	130.4	139.7	194.4	\$1,031.8
Promote Rule of Law	121.1	0.9	15.8	27.0	9.0	7.3	10.5	7.8	39.4	\$238.7
Total	\$1,018.9	\$234.2	\$521.6	\$760.6	\$753.2	\$717.6	\$728.2	\$738.6	\$657.2	\$6,130.0

Sources: State and Defense.

(GAO,2008:15)

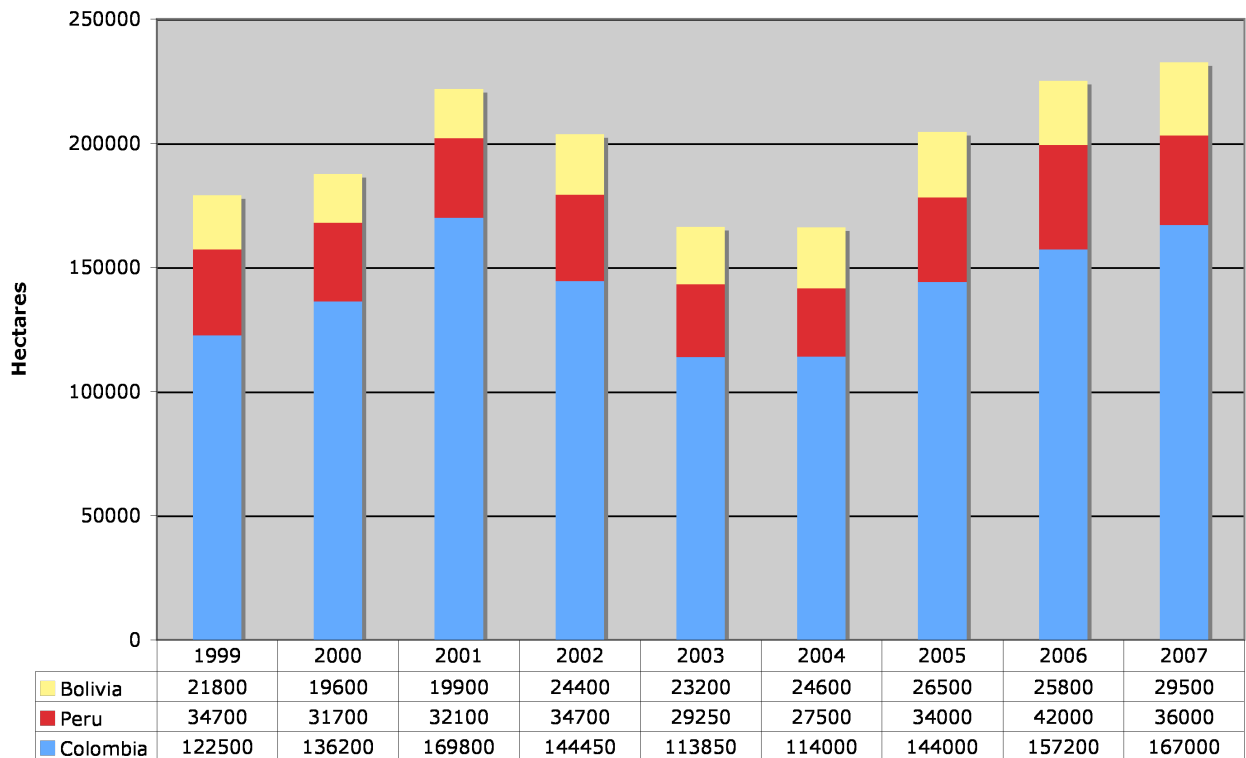
Figur 1

Coca Eradication in Colombia



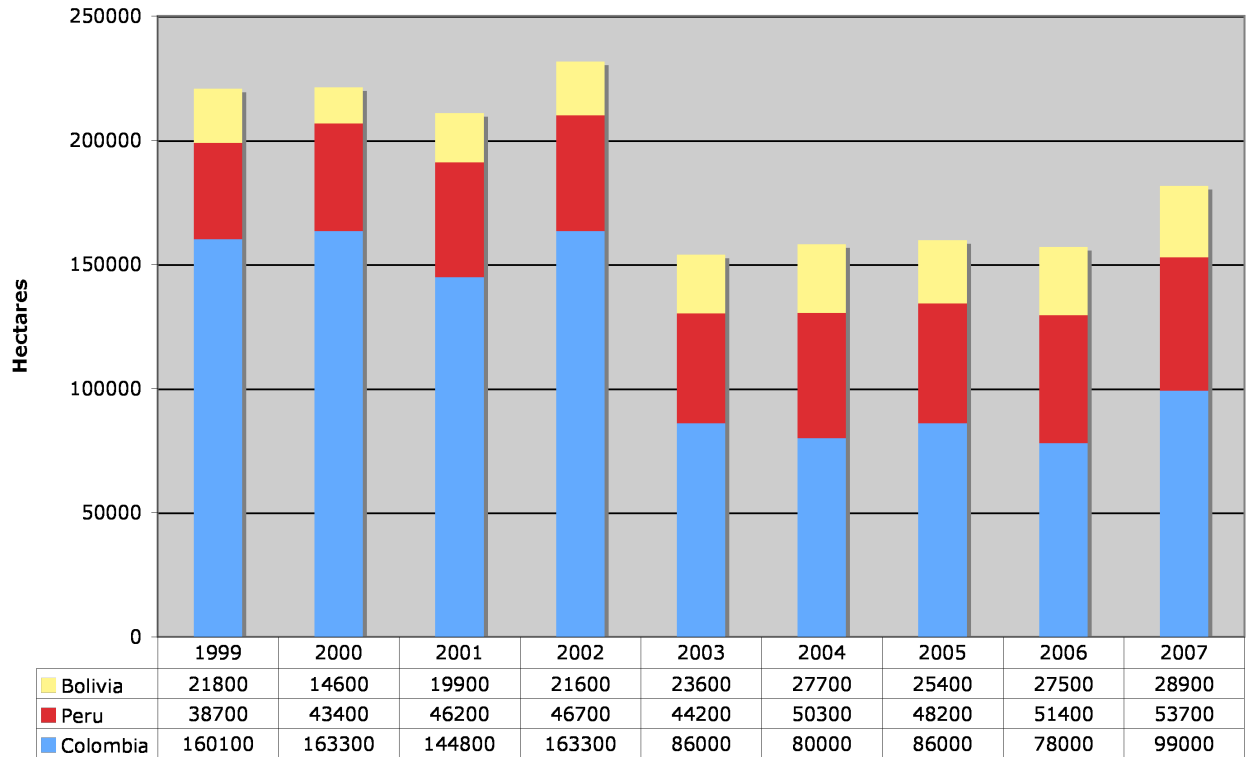
Figur 2

Coca Cultivation in the Andes - U.S. Government Estimate



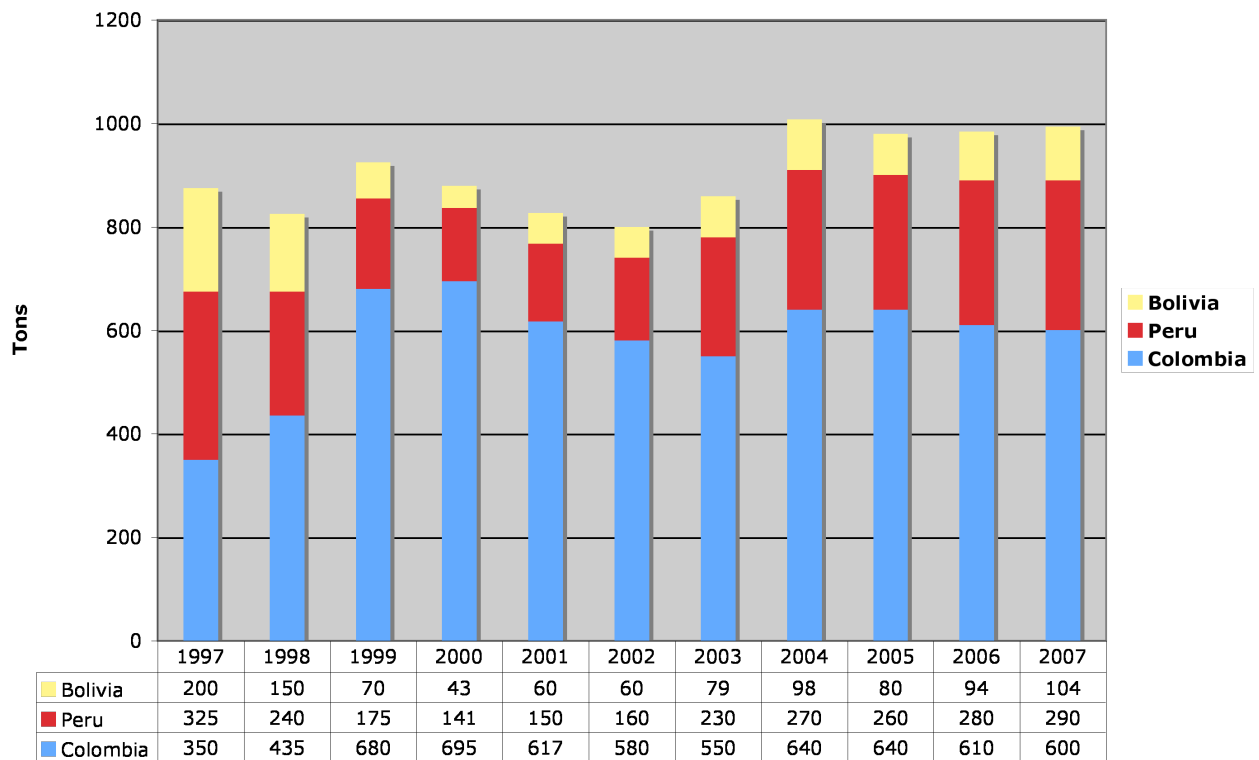
Figur 3

Coca Cultivation in the Andes - UN Estimate



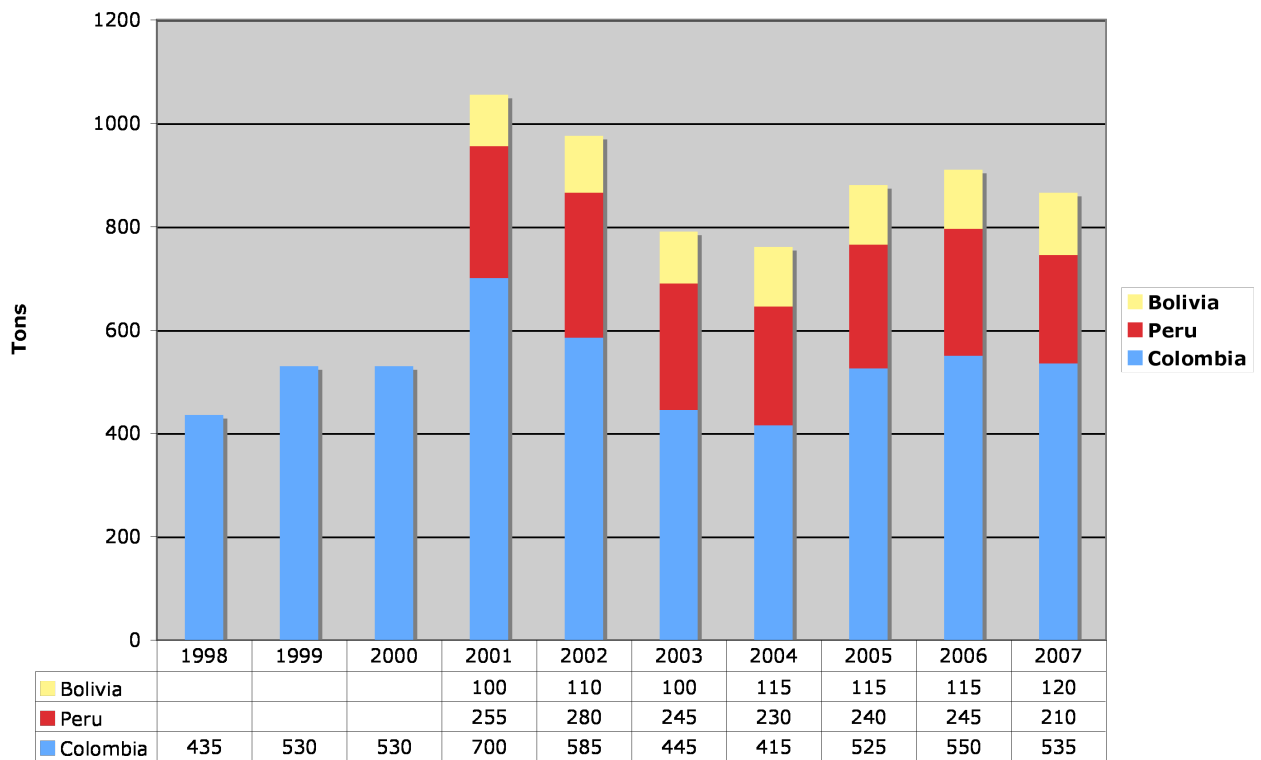
Figur 4

Cocaine Production in the Andes - UNODC Estimate



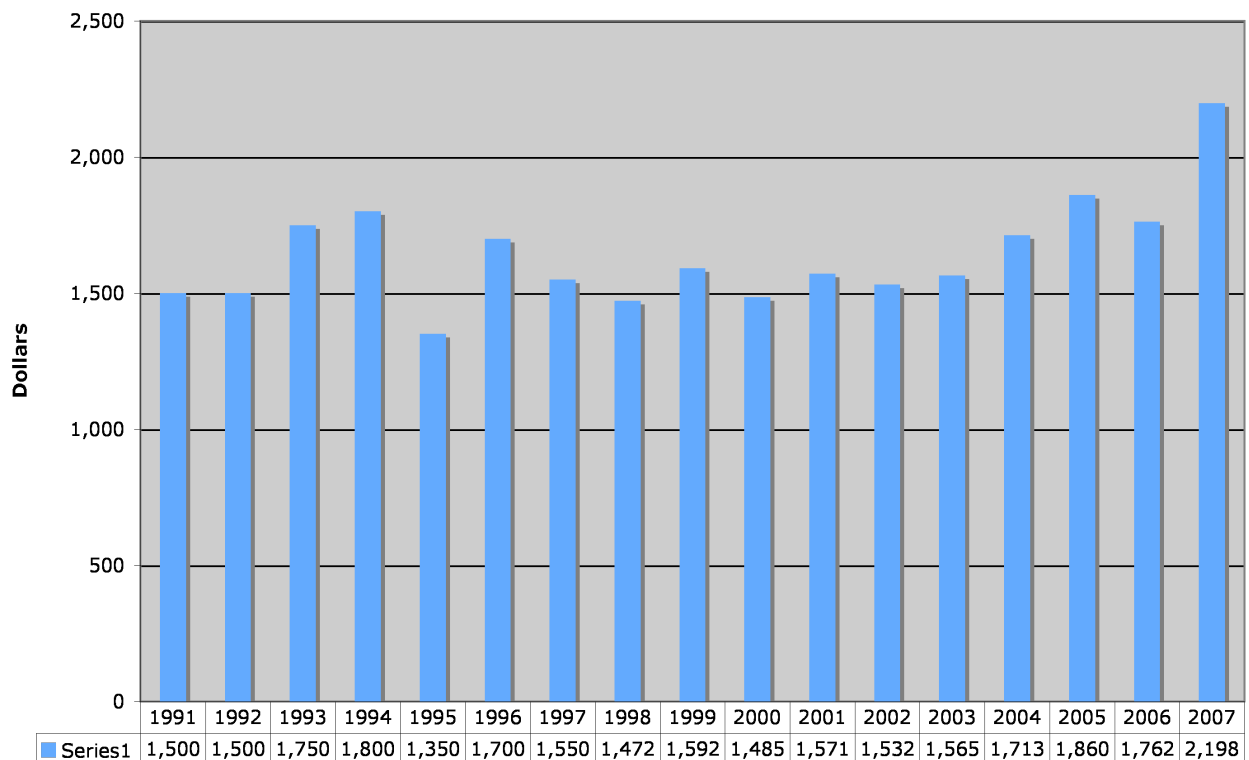
Figur 5

Cocaine Production in the Andes - U.S. Estimate



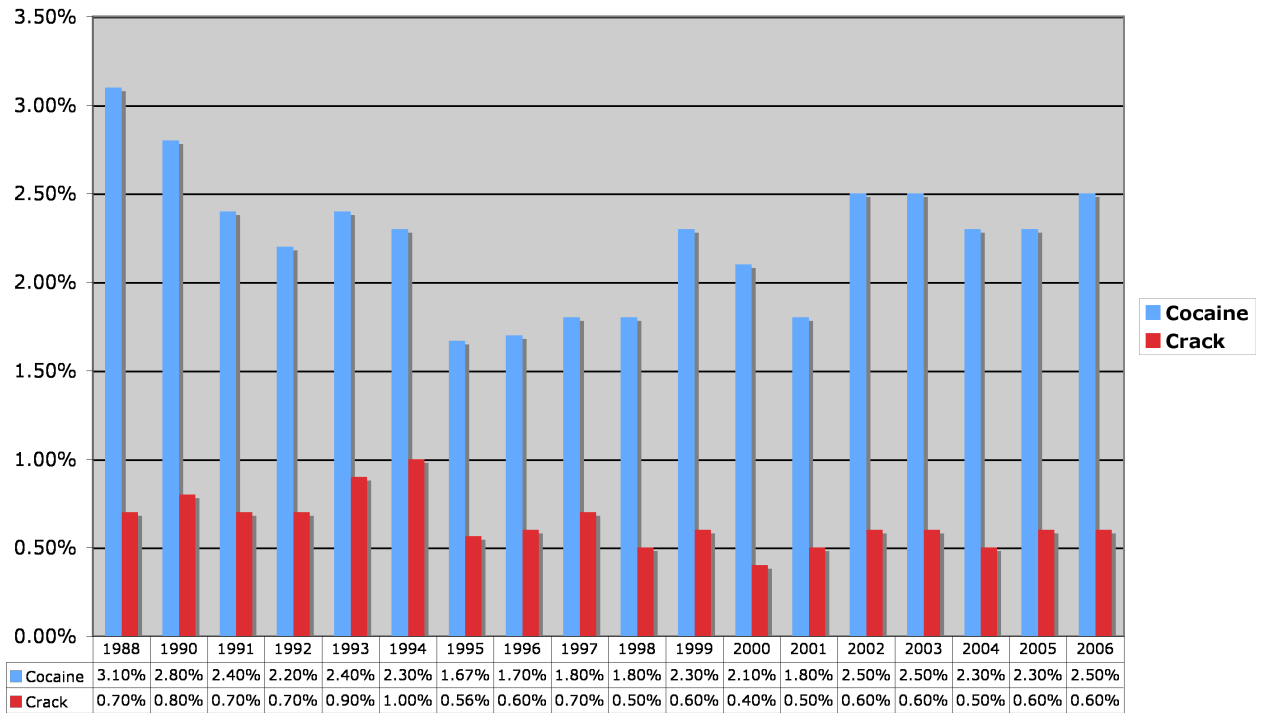
Figur 6

Price of a Kilo of Cocaine Within Colombia - UNODC Estimate



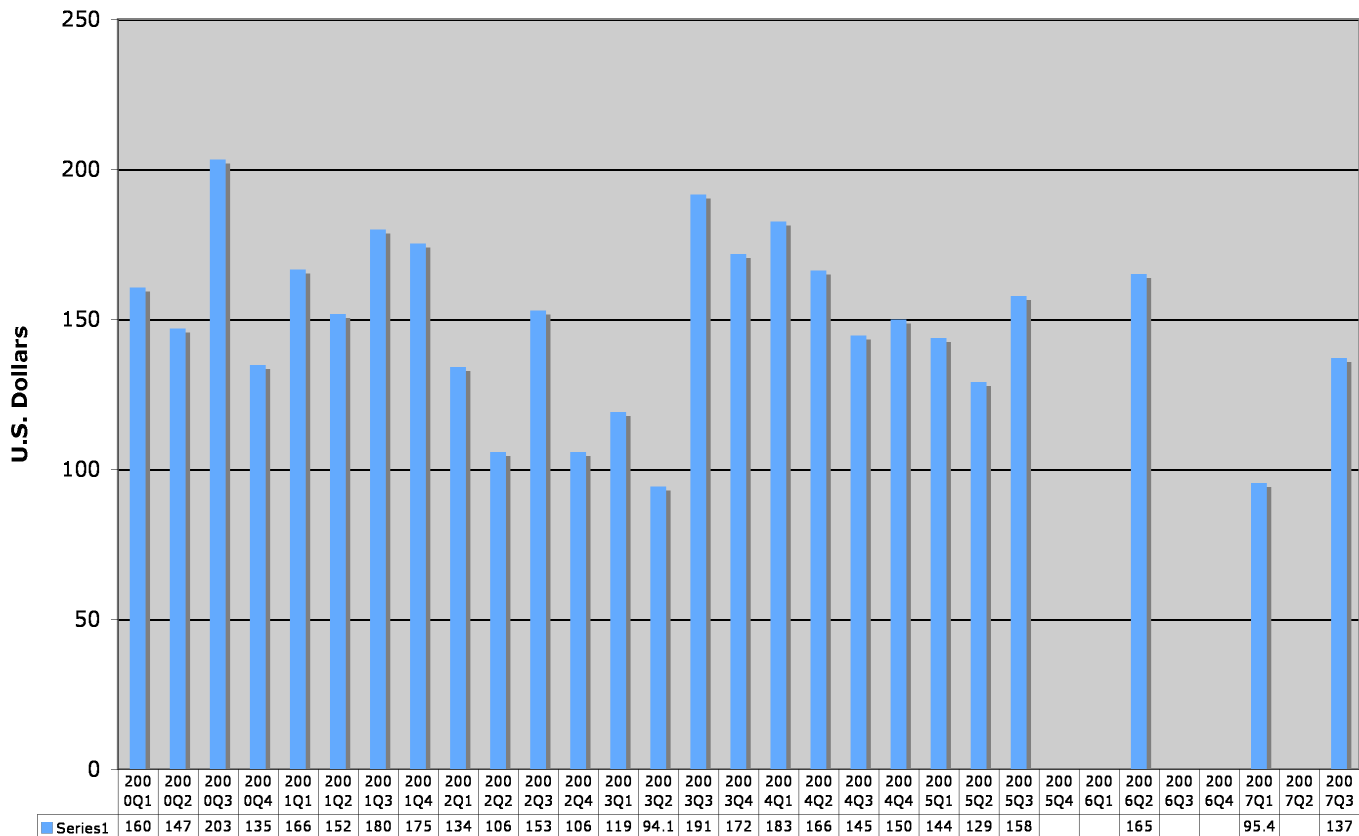
Figur 7

Percentage of the U.S. Population That Used, in the Past 12 Months:



Figur 8

Price of a Gram of Cocaine on U.S. Streets, U.S. Government Estimates



Samtliga figurer hämtade från <http://www.cipcol.org/?p=826>

Tabell två

Pushdown-Popup-effekten på odling av koka mellan Bolivia, Peru och Colombia (Källa UNDCP, 2008)						
Tabellen visar procentuella förändringar i areal uppodlad av koka i respektive land från 2000 till 2006						
	2000-2001	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006
Bolivia	36,00%	8,50%	9,00%	17,00%	-8,00%	8,00%
Peru	6,00%	1,00%	-5,00%	14,00%	-4,00%	7,00%
Colombia	-11,00%	-3,00%	-16,00%	-7,00%	7,50%	-9,00%